

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**THE SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

mun. Chișinău, str. P. Rareș, nr.18,
Republica Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+ 373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Chișinău, P. Rareș, 18 street,
Republic of Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Nr. 3-3/23 din 06.02.2023

**Dnei Domnica Manole
Președintele Curții Constituționale a RM**

Prin prezenta, în baza încheierii din 06 februarie 2023, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție Vă expediază sesizarea lui Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan, în vederea examinării constituționalității sintagmei „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

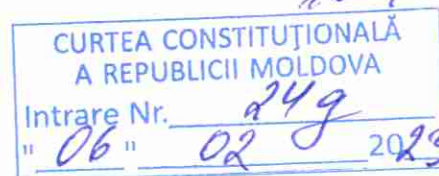
Anexă: copia încheierii din 06 februarie 2023 pe 4 pagini, sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 13 pagini.

Cu respect,

**Președintele interimar al
Curții Supreme de Justiție a RM**

Ex: T.Bradu

Vladimir Timofti

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în ordinea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție

A. Autorul excepției de neconstituționalitate.

1. Persoană fizică : Stratan Vitalie.
2. Reprezentant: avocat, Leșan Nicolae.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

Pe rolul Curții Supreme de Justiție, se află spre examinare cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Stratan Vitalie către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 5 din 9 decembrie 2022 cu privire la candidatura lui Vitalie Stratan, și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare.

Reclamantul Vitalie Stratan este judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Central și a candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii (*în continuare – C.S.M.*). Din aceste considerente reclamantul a fost supus procedurii de evaluare a candidaților la funcția de membru în organul de administrare judecătorească, evaluare care a fost efectuată de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (*în continuare – Comisia de evaluare*).

Începând cu luna iunie 2022 și până în luna octombrie 2022 reclamantul a răspuns succesiv și a prezentat documentele necesare Comisiei *ad-hoc*.

În ziua de 27 octombrie 2022, reclamantul Vitalie Stratan a fost audiat public în fața Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

În ziua de 09 decembrie 2022, a fost adoptată Decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 5 cu privire la candidatura lui Vitalie Stratan, prin care s-a decis că: *«candidatul nu corespunde criteriilor de integritate întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară și, astfel, nu promovează evaluarea»*.

Deși Decizia nr. 5 a fost emisă la 09 decembrie 2022, aceasta a fost adusă la cunoștință în mod oficial, prin intermediul adresei electronice doar în ziua de 04.01.2023.

Evaluarea reclamantului a avut loc conform prevederilor Legii privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10.03.2022, în vigoare din 16 martie 2022 (*în continuare – Legea nr. 26 din 10.03.2022*).

În acest context, este de menționat, după emiterea Deciziei nr. 5 din 9 decembrie 2022 privind candidatura lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, dar pînă la comunicarea deciziei reclamantului, Parlamentul a adoptat Legea pentru modificarea Legii nr.26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 354 din 22 decembrie 2022 prin care a operat modificări esențiale în procedura de contestare a deciziilor emise de Comisia de evaluare.

Astfel, pct. 5 din Legea nr. 354 din 22 decembrie 2022 avea următorul conținut: la articolul 14 alineatul (8) litera b), după cuvântul «contestare», se introduce textul «dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat».

Legea nr. 354 din 22 decembrie 2022 a intrat în vigoare la 27 decembrie 2022, fiind publicată în Monitorul Oficial nr. 431-434/796.

În așa mod, după modificări și completări, art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 are următorul conținut: la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare;

b) admiterea cererii de contestare, *dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat*, și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare.

Comunic Înaltei Curți faptul, că aceste modificări au fost operate după ce reclamantul Vitalie Stratan a fost evaluat și după ce procesul de evaluare a fost încheiat în privința a cel puțin 2/3 din candidați.

Astfel, *regulile jocului*, au fost modificate după ce (evaluarea) jocul a fost finalizat. *Or, preeminența și previzibilitatea presupun cunoașterea ante și nu post factum a regulilor aplicabile.*

Prin completările și modificările operate la Legea nr. 26 din 10 martie 2022 prin Legea nr. 354 din 22 decembrie 2022 s-a îngustat semnificativ limitele controlului judecătoresc asupra deciziilor Comisiei de evaluare, fapt care a dus la limitarea semnificativă a dreptului de acces liber la justiție.

C. Obiectul sesizării

În temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994, art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 38 alin. (1) lit. d) din Codul Jurisdicției constituționale, și art. 195 Cod Administrativ coroborat cu art. 12¹ alin. (1) și (2) Cod Procedură Civilă, solicităm respectuos Curții Constituționale efectuarea controlului constituționalității *art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr.26 din 10.03.2022*, în vederea corespunderii acestuia cu prevederile art. 20 din Constituție și art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În conformitate cu art. 14 alin. (8) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10.03.2022, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare;

b) admiterea cererii de contestare, *dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare.*

În acest context, este de menționat, că prevederile art.14 alin. (8) lit. b) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10.03.2022 nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate. Or, prevederile art. 14 alin. (8) lit. b) al Legii date, a fost modificat prin LP354 din 22.12.22, MO431-434/27.12.22 art.796; în vigoare 27.12.22, și prevede ... admiterea cererii de contestare, *dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare.*

De asemenea, în prezenta sesizare, așa după cum este expus mai jos, autorul evidențiază limitarea dreptului persoanei la un recurs efectiv în fața unei instanțe judecătorești și dreptul la protecția judecătorească efectivă împotriva unui posibil arbitrar administrativ.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție.

Autorul sesizării înaintate, apreciază, că prezentei spețe îi sunt incidente mai multe drepturi fundamentale garantate de Constituție, și anume:

Potrivit art. 1 alin. (3) din Constituție - «Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sânt garantate».

Conform art. 4 din Constituție - «Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale».

Potrivit art. 7 din Constituție - «Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică».

Potrivit art. 16 din Constituție - «Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Conform art. 20 din Constituție - «Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție».

Potrivit art. 23 alin. (2) din Constituție - «Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative».

Potrivit art. 26 alin. (1)- (2) din Constituție - « Dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale ».

Potrivit art. 39 din Constituție - «Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor. Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică ».

Conform art. 54 alin. (1) din Constituție - «În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului».

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție.

În opinia autorului sesizării, modificările operate la art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, vizează în mod direct *dreptul de acces liber la justiție* al reclamantului prin faptul, că îngustează limitele controlului judecătoresc asupra legalității deciziilor Comisiei de evaluare.

Așa după cum rezultă din jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului «Dreptul la instanță», la fel ca și dreptul de acces la justiție, nu are un caracter absolut: drepturile pot da naștere la limitări, dar nu pot restricționa accesul liber al unui individ într-un mod sau până la un punct astfel încât dreptul să fie afectat în însăși esența sa: [*Philis împotriva Greciei* (nr. 1), pct. 59; *De Geouffre de la Pradelle împotriva Franței*, pct. 28; *Stanev împotriva Bulgariei* (MC), pct. 229; *Baka împotriva Ungariei* (MC), pct. 120; *Naït-Liman împotriva Elveției* (MC), pct. 114).

La fel, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, orice restrângere/limitare a drepturilor trebuie să corespundă exigențelor regulii «triplului test», și anume: - limitarea trebuie să fie prevăzută de lege; - protejează un interes legitim; - să fie necesară într-o societate democratică.

În particular, în cazul când accesul la instanță este restricționat prin lege sau în fapt, Curtea Europeană a Drepturilor Omului examinează dacă restricția atinge fondul dreptului și, în special, dacă urmărește un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat: *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, pct. 57. În ceea ce privește caracterul proporțional al limitării, întinderea marjei de apreciere acordate statului poate depinde în special de dreptul internațional relevant în materie [*Naït-Liman împotriva Elveției* (MC), pct. 173-174].

În opinia autorului sesizării, prin modificările operate la art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, legiuitorul a limitat dreptul de acces liber la justiție al reclamantului, pînă la un punct în care dreptul de acces liber la justiție al reclamantului a fost afectat în însăși esența sa.

Limitările aduse prin textul legislativ a cărui constituționalitate se contestă, nu «sînt prevăzute de lege» și nu urmăresc un «obiectiv legitim» prevăzut de Constituție.

Autorul sesizării pretinde, că limitările aduse dreptului de acces liber la justiție al reclamantului *nu respectă condiția ca limitarea să fie prevăzută de lege*, deoarece orice restrângerea poate fi impusă doar printr-o lege, dispozițiile căreia trebuie să fie *accesibile și clare*, iar redactarea acestora să corespundă cu normele imperative din Constituție. La caz, normele contestate nu respectă criteriile de «accesibilitate și claritate», și este în contradicție cu principiile și normele tehnicii legislative, motiv pentru care contravin articolului 23 din Constituție.

Expresia «prevăzută de lege» presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, aceasta trebuie să fie accesibilă și previzibilă (*Rohlena v. Cehia*, [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 154; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 48). De altfel, și articolul 23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute din start de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în

Monitorul Oficial al Republicii Moldova. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (*Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 47). Totuși, Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*Del Rio Prada v. Spania* [MC], 21 octombrie 2013, § § 92, 93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele schimbătoare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*Kokkinakis v. Greece*, 25 mai 1993, § 40). Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu cerințele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (*Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, § § 96–104).

Limitările aduse dreptului de acces liber la justiție al reclamantului nu urmăresc un obiectiv legitim prevăzut de Constituție. Astfel, obiectiv legitim permis de Constituție și care vizează dreptul de acces liber este dreptul la o satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Satisfacția efectivă din partea instanțelor judecătorești, poate fi obținută doar prin acordarea ultimelor a tuturor pîrghiilor necesare de verificare a legalității actelor care violează drepturile, libertățile și interesele legitime ale justițiabililor. Îngustarea nejustificată și exagerată a cîmpului de verificare și a competențelor instanțelor judecătorești de verificare a legalității actelor administrative, limitează efectivitatea instanțelor judecătorești și limitează nejustificat dreptul la o satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești, fapt care este contrar Constituției.

La fel, limitarea drepturilor reclamantului de acces liber la justiție și la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești, operate prin modificările contestate din punct de vedere constituțional nu au urmărit un scop legitim cum ar scopul bunei administrări a justiției sau un alt scop legitim.

Dimpotrivă, reglementarea în cauză împiedică reclamantul în calitate de justițiabil să se prevaleze de o cale de atac disponibilă [*Miragall Escolano și alții împotriva Spaniei*, pct. 36; *Zvolský și Zvolská împotriva Republicii Cehe*, pct. 51].

Mai mult din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului deducem că un «obiectiv legitim» care vizează dreptul de acces la instanță constă în faptul că acest drept trebuie să fie «concret și efectiv» [*Bellet împotriva Franței*, pct. 38; *Zubac împotriva Croației* (MC), pct. 76-79]. Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ «să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale ». Orice limitare a dreptului de acces liber la justiție care face ca acest drept să devină inefectiv sau iluzoriu nu poate fi conformă unui «obiectiv legitim».

Întinderea controlului jurisdicțional al deciziilor Comisiei de evaluare a fost redusă, în mod semnificativ, pînă la punctul în care persoana care contestă este practic privată de dreptul la o cale de atac jurisdicțională. Asta în condițiile în care eventuala hotărîre judecătorească este irevocabilă din start, fără drept de atac, deci fără posibilitate de a fi verificată de o instanță ierarhic superioară (art. 14 alin. (9) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 prevede că decizia completului de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii).

Articolul 4 din Constituție prevede că, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

În sensul celor enunțate supra, menționăm că incidente sînt următoarele instrumente internaționale, la care Republica Moldova a aderat:

Articolul 8 din Declarația Universală a drepturilor omului din 10 decembrie 1948 prevede că, orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege.

Articolul 2 par. 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966 (Publicat în ediția oficială «Tratate internaționale », 1998, volumul 1, pag.30) prevede că, statele părți la prezentul Pact se angajează ca, potrivit cu procedura lor constituțională și cu dispozițiile prezentului Pact, să adopte măsurile care să permită luarea unor măsuri legislative sau de alt ordin, menite să traducă în viață drepturile recunoscute în prezentul Pact care nu ar fi încă în vigoare.

Statele părți la prezentul Pact se angajează: a) să garanteze că orice persoană ale cărei drepturi sau libertăți recunoscute în prezentul Pact au fost violate va dispune de o cale de recurs efectivă, chiar atunci cînd încălcarea a fost comisă de persoane acționînd în exercițiul funcțiunilor lor oficiale; b) *să garanteze că autoritatea competentă, judiciară, administrativă ori legislativă sau orice altă autoritate competentă potrivit legislației statului, va hotărî asupra drepturilor persoanei care folosește calea de recurs și să dezvolte posibilitățile de recurs jurisdicțional*; c) *să garanteze că autoritățile competente vor da urmare oricărui recurs care a fost recunoscut ca justificat*".

Articolul 14 par. 1. din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966 (Publicat în ediția oficială « Tratate internaționale », 1998, volumul 1, pag.30) prevede că, toți oamenii sunt egali în fața tribunalelor și curților de justiție. Orice persoană are dreptul ca litigiul în care se află să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decidă asupra contestărilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

Cu privire la incidența articolului 39 din Constituție, care consacră dreptul Cetățenilor Republicii Moldova de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

Deși destul de complexă, noțiunea de treburi publice din art. 39 poate fi totuși definită, cu mențiunea, că ea se deosebește într-o oarecare măsură de aceeași noțiune din art. 103 alin. (2) din Constituție. Definim noțiunea în cauză prin prisma activității autorităților publice, în a căror sarcină se află administrarea treburilor de interes general (public), ce nu pot fi administrate de o singură persoană.

Prin urmare, noțiunea de treburi publice se identifică cu cea de treburi (funcții, atribuții, competențe, prerogative etc.) ale autorităților publice, a căror activitate reprezintă ansamblul activităților Parlamentului, Guvernului, Președintelui Republicii Moldova, autorităților administrative publice centrale și locale, precum și a structurilor subordonate acestora, prin care se aduc la îndeplinire legile și se prestează serviciile publice.

În categoria de treburi publice intră și problemele ridicate la nivel de interes public, adică activitățile care satisfac unele necesități sociale. Respectiv, prin dreptul de a participa la administrarea treburilor publice se înțelege dreptul de a ocupa funcții (posturi, ranguri) în autoritățile publice, în cadrul cărora se desfășoară activități de interes general (public).

Or, în speță legiuitorul prin adoptarea normei criticate a restrâns la minim speranța accederii în funcția de membru CSM, complementar, la etapa în care candidații au fost invitați să depună dosarele pentru participare, au fost anunțate reguli clare, care au devenit modelate pe parcursul procesului de selecție.

Cu privire la incidența articolului 54 din Constituție, potrivit căruia, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Or, o ingerință în drepturilor omului urmează a fi justificată de anumite argumente: ingerința corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, ingerința constituie o măsură necesară într-o societate democratică, ingerința trebuie să fie proporțională scopului urmărit etc., argumente care nu pot fi identificate în raport cu legea examinată.

Potrivit actelor internaționale, restrângerile și derogările sunt admisibile dacă: a) sunt necesare într-o societate democratică și sunt prevăzute expres de lege; b) se impun pentru a proteja securitatea națională, ordinea, sănătatea sau morala publică, drepturile și libertățile celorlalți; c) sunt stabilite exclusiv în vederea favorizării binelui general într-o societate democratică; d) sunt impuse pentru membrii forțelor armate și poliției.

Drepturile și libertățile trebuie exercitate în cadrul unor coordonate juridice, la care se adaugă cele morale, politice, confesionale, filozofice etc. În plus, însuși conceptul de libertate ține de respectarea drepturilor și libertăților individuale, inclusiv a celor care se exercită în grup, și ale altor persoane. Posibilitatea juridică a stabilirii unor limitări răspunde nevoii de a asigura securitatea juridică a drepturilor și libertăților celorlalți, în perspectiva realizării intereselor lor individuale, naționale, de grup, a binelui public.

Nu în ultimul rând, norma criticată contravine unui șir de acte fundamentale în materia drepturilor omului: Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Actele enumerate prevăd expres condițiile în care este admisă restrângerea drepturilor omului.

În ceea ce privește alte criterii, și anume:

Ingerința corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional? În acest sens, restricția trebuie să fie compatibilă cu reglementările celor mai importante instrumente universale în domeniul protecției drepturilor omului, cum sunt: Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Ingerința constituie o măsură necesară într-o societate democratică. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, termenul necesar implică existența unei nevoi sociale imperioase. Întrucât statele au îndatorirea de a garanta respectarea drepturilor și libertăților, acestora li se recunoaște și o anumită marjă de apreciere, fie că este vorba despre legislatorul național, fie de alte organe ale statului, inclusiv de instanțele judecătorești, chemate să interpreteze și să aplice prevederile legislației în vigoare.

Ingerința trebuie să fie proporțională scopului urmărit. Luând în considerație faptul că natura restrângerii este criteriul după care se apreciază proporționalitatea acesteia, este importantă ideea că restrângerea trebuie să se facă în favoarea interesului general, adică să existe circumstanțe în care restrângerea nu ar afecta interesul general, ci i-ar aduce beneficii.

Or, norma criticată nu corespunde acestor trei criterii motiv pentru care afectează prevederile art.54 din Constituție.

Pentru motivele menționate, solicităm Curții să declare neconstituționale prevederile textului « *dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat* » din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10.03.2022, în vigoare din 16 martie 2022.

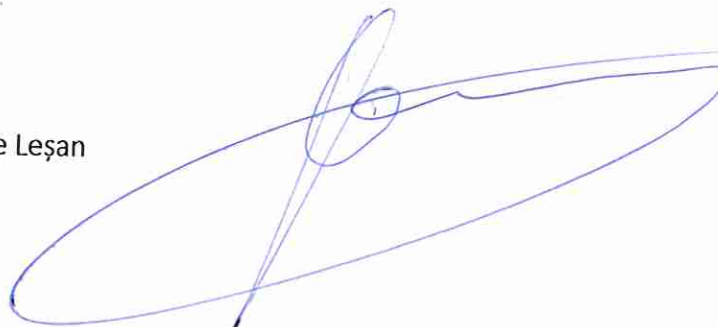
F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul).

Materialele cauzei de contencios administrativ nr. 3-3/23 la cererea de chemare în judecată a reclamantului Vitalie Stratan către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 5 din 9 decembrie 2022 cu privire la candidatura lui Vitalie Stratan, cu dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare, sînt remise cu prezenta sesizare de către instanța de judecată.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării.

Declar pe propria onoare, că informațiile prezentate Curții sunt veridice fapt pentru care semnez.

Avocat, Nicolae Leșan

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, sweeping loop that crosses itself, with a smaller loop at the top.

ÎNCHEIERE

6 februarie 2023

mun. Chișinău

Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Vladimir Timoftei
Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu

cu participarea grefierului

Natalia Arapu

examinând în ședință publică cererea lui Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate

în cauza de contencios administrativ, la cererea de contestare depusă de Vitalie Stratan împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor cu privire la anularea deciziei și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului

constată :

La 9 ianuarie 2023, Vitalie Stratan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor cu privire la anularea deciziei și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

În ședința de judecată din 6 februarie 2023, Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan a depus o cerere în temeiul art. 12¹ CPC, prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

În ședința de judecată reprezentatul reclamantului Vitalie Stratan, avocatul Nicolae Leșan a solicitat admiterea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Reprezentanții părâtei Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor

și procurorilor, avocații Roger Gladei și Irina Sugoneaco, în ședința de judecată au solicitat respingerea cererii lui Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Examinând cererea depusă de Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, audiind participanții la proces, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, consideră că aceasta urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) și (2) CPC, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Totodată, conform §79-80 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Conform § 82-83 din aceeași hotărâre, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Raportând la caz, prevederile enunțate, Completul de judecată special, constată că condițiile indicate supra, necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, sunt întrunite în cererea înaintată de către Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan.

Așadar, după cum se atestă în speță, obiectul excepției și anume sintagma „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția fiind ridicată de către partea în proces, prevederile contestate sunt aplicabile cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect.

Sintagma „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, a fost introdusă prin Legea nr. 354 din 22 decembrie 2022 pentru modificarea Legii nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în vigoare din 27 decembrie 2022, respectiv nu a constituit obiect de examinare a controlului constituționalității, prin sesizarea depusă anterior la Curtea Constituțională de deputatul în Parlamentul Republicii Moldova, Vasile Bolea, pe marginea căreia Curtea Constituțională a adoptat Hotărârea nr. 9 din 7 aprilie 2022.

Astfel fiind, cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normei contestate de la art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, depusă de către Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan, constituie o prerogativă a acestuia, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Din considerentele enunțate, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, de a ridica excepția de neconstituționalitate a sintagmei „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor. De a remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea lui Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan, în vederea examinării constituționalității sintagmei „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14

alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

În conformitate cu art. 195, 230 Cod administrativ, art. 12¹ CPC, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

dispune:

Se admite cererea lui Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a sintagmei „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea lui Vitalie Stratan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan, în vederea examinării constituționalității sintagmei „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

semnătura

Vladimir Timofti

semnătura

Svetlana Filincova

semnătura

Ala Cobăneanu

Copia identică originalului

Ala Cobăneanu

